Charakteristika predmetu

Anglický jazyk ako jeden z najrozšírenejších svetových jazykov je v súčasnej dobe trendom v dorozumievaní sa medzi národmi. Preto jeho znalosť na úrovni komunikácie je nevyhnutne potrebná. Cieľom predkladaných učebných osnov z cudzích jazykov je ponúknuť učiacim sa nielen súhrn jazykových kompetencií, ale aj kompetencie všeobecné tak, aby ich jazyková príprava efektívne zodpovedala požiadavkám moderného európskeho demokratického občana pripraveného na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Ciele vyučovacieho predmetu:

Cieľom vzdelávania v oblasti anglického jazyka na druhom stupni základnej školy je dosiahnuť takú úroveň rečových zručností v danom jazyku, aby žiaci zvládli úroveň A1
(podľa spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky) ; t.j. používateľ základného jazyka; s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

- naučiť žiakov základy daného jazyka na mierne pokročilej úrovni, s cieľom zvládnuť jednoduchú komunikáciu
- naučiť žiakov vyjadrovať sa v prítomnom, minulom a budúcom čase
- naučiť žiakov porozumieť obsahu jednoduchého textu
- v písomnom prejave naučiť žiakov zručnosti pri zostavovaní krátkych textov ako sú list, pozdrav, správa a podobne
- tvorivým prístupom rozvoja jazykových zručností postaviť učenie sa jazyka tak, aby si žiaci postupne vybudovali mechanizmus samoštúdia,

Výchovné a vzdelávacie stratégie – kompetencie

Vzdelávanie v danej oblasti smeruje k utváraniu a rozvíjaniu týchto ***všeobecných kompetencií* a *komunikačných jazykových kompetencií:***

Všeobecné kompetencie:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
  dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,

- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie:

Jazyková kompetencia

- používať bežné slová a jednoduché slovné spojenia nevyhnutné komunikáciu obmedzeného charakteru,
- používať základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- používať osvojenú slovnú zásobu, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- používať jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

- komunikovať v jednoduchých spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, pozvanie, ospravedlnenie atď.,

Pragmatická kompetencia

- využívať základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu,
- prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať jednoduché konektory na spájanie jednoduchých viet

Komunikačné zručnosti

Počúvanie s porozumením

- porozumieť bežným slovám a základným frázam týkajúcich sa žiaka, jeho rodiny a bezprostredného okolia
- porozumieť a splniť jednoduché pokyny
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,

Čítanie s porozumením

- porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, napr. prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumieť bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchých písaných materiáloch, napr. listy, brožúry a krátke články,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,

Písomný prejav

- napísať jednoduchú pohľadnicu, napr. z dovolenky,
- vyplniť základné informácie o sebe vo formulároch, napr. v hoteli
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,

Hovorenie

Ústna interakcia

- vedieť komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner je pripravený preformulovať výpoveď pri pomalšom tempe reči
- vedieť formulovať jednoduché otázky, ktoré sa týkajú bezprostredných potrieb a známych tém,

Samostatný ústny prejav

- vedieť používať jednoduché frázy a vety na opísanie miesta kde žiak žije a ľudí, ktorých pozná.

Stratégie vyučovania - metódy, formy a postupy vyučovania anglického jazyka

V učebnom procese vyučovania – osvojovania anglického jazyka sa uplatňuje komunikatívny prístup. Na 2. stupni ZŠ by mala prevládať uvedomeno-praktická metóda, ktorá integruje učenie sa návykom a uvedomené učenie, vylučuje nefunkčné teoretizovanie, zameriava sa na rozumovú, vôľovú a citovú stránku osobnosti žiaka.

Prvou podmienkou komunikácie je komunikatívna situácia. Situácie ako súčasť učebného obsahu treba plánovať, lebo v rámci nich sa nacvičuje verbálna a neverbálna komunikácia, uskutočňuje sa osvojovanie nových lexikálnych jednotiek a gramatických javov.

Najvhodnejšie sú také autentické situácie, do akých sa žiaci dostávajú v bežnom živote. Autentickými situáciami na vyučovacích hodinách sú rozhovory o prečítaných textoch, o programoch v televízii a rozhlase, o osobných zážitkoch žiakov. V rámci týchto situácií sa nacvičuje aj neverbálna komunikácia: gestá, mimika, vzdialenosť medzi účastníkmi komunikácie, kontakt zrakom a pod. v závislosti od vzťahu medzi partnermi. Na vyučovacích hodinách autentické rozhovory nahrádzajú simulované, inscenované situácie, ktoré možno navodiť pomocou audiovizuálnych pomôcok a motivačnými, resp. uvádzajúcimi rozhovormi. Náležitou motiváciou na takéto rozhovory a besedy je vytváranie takých situácií, v ktorých jeden z účastníkov komunikácie chce získať nové informácie. Vo všetkých situáciách je však dôležité využívať osobné skúsenosti žiakov, najmä tie, ktoré ostatní účastníci komunikácie nepoznajú, a vyžadovať od nich autentické odpovede prirodzené pre reč daného veku žiakov. Podobne je dôležité, aby žiak hral vlastnú úlohu, nie úlohu dospelých, a takto sa naučil verbálne a neverbálne správať v rozličných situáciách týkajúcich sa jeho osobného života. Pri plánovaní situácií by mal učiteľ predvídať a plánovať aj to, aké lexikálne jednotky a vetné štruktúry budú žiaci potrebovať na realizáciu komunikácie.

Ďalšou podmienkou rečovej komunikácie je jednoznačná identifikácia reči: porozumenie reči partnera, porozumenie textu, presnému významu lexikálnych jednotiek a pod. V záujme jednoznačnej identifikácie reči okrem vysvetlenia lexikálnych jednotiek výkladom a opisom v 5. aj v 6. ročníku je vhodné a potrebné aj vysvetlenie prekladom.

Komunikatívny prístup vo vyučovaní vyžaduje prirodzenú sémantizáciu reči. To znamená, že aj lexikálne jednotky, aj potrebné gramatické javy treba znázorňovať a nacvičovať v reálnych situáciách, nie izolovane.

Štvrtou, veľmi dôležitou podmienkou rečovej komunikácie je vhodná motivácia. Podľa názoru psycholingvistov najvhodnejší je taký typ motivácie, pri ktorej žiak chce a má čo povedať partnerovi, chce sa dačo dozvedieť, keď sa hovorí o takých udalostiach a zážitkoch, ktoré niečo znamenajú v jeho živote. Motivácia je vtedy dobrá, keď sa učiteľovi podarí vytvoriť kladný citový vzťah k obsahu

vyučovacích hodín, vrátane činností. Je to podmienkou trvalého zafixovania učiva v pamäti. Na úrovni A1 je vhodné striedať činnosti, témy precvičovať formou rozličných činností.
V zmysle kritéria dlhodobosti sa gramatické javy nevyučujú lineárne, ale špirálovite. Po určitých intervaloch a podľa potreby je potrebné sa vrátiť k osvojeným jazykovým prostriedkom s cieľom ich využívania v nových kontextoch.

Učebné techniky :

Riadené, resp. kontrolované techniky

1. Techniky na uvedenie žiakov do jazyka: na rozcvičku a uvoľnenie, spev, tanec, relaxačné techniky a pod.
2. Uvedenie žiakov do problematiky: sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, otázky, upozornenie na text v učebnici, zvukovú nahrávku, obrázky, mapy atď.
3. Organizačné techniky: štrukturácia vyučovacej hodiny alebo aktivity triedy, organizácia disciplíny, vonkajšie usporiadanie triedy (delenie žiakov na skupiny, presúvanie nábytku a pod.).
4. Vysvetlenie obsahu (učiva) vyučovacej hodiny: gramatického, lexikálneho, sociolingvistického, pragmatického, resp. iných aspektov jazyka.
5. Demonštrácia rolovej hry: učiteľom, vopred pripravenými žiakmi, v učebnici atď., ktorú žiaci majú napodobňovať. Sem patria aj krátke jazykové modely, stručné znázornenie jazykového javu (vzory), minidialógy alebo ustálené rečové zvraty a panely.
6. Prezentácia dialógu alebo rozprávania pre pasívnu recepciu: predčítanie, počúvanie zvukovej nahrávky a pod.
7. Prednes dialógu alebo rozprávania: predvedenie osvojených vedomostí alebo pripravených textov žiakmi v skupinách alebo individuálne doslovnou reprodukciou.

. Hlasné čítanie.

9. Kontrola žiackych prác, ústnych prejavov atď.
10. Otázky - odpovede, prejav: aktivity vyžadujúce od žiakov okamžitú, pohotovú reakciu na otázky zvyčajne naučenými, očakávanými vetami a odpoveďami. Odporúča sa tu odlíšiť tieto otázky a reakcie od otázok zameraných na pravdepodobné, nepredvídané, voľné odpovede a reakcie žiakov.
11. Dril, opakovanie vzorových viet a dialógov, substitúcia a iné mechanické aktivity.
12. Preklad.
13. Písanie na diktát.
14. Odpisovanie (z tabule, z učebnice a pod.).
15. Identifikácia, zisťovanie: žiaci vyberajú - zisťujú a tvoria alebo iným spôsobom identifikujú špecifické formy, funkcie, definície alebo zameranie lekcie.
16. Spoznávanie: žiaci identifikujú formu a pod. Je to vlastne identifikácia viac - menej bez jazykovej produkcie, napr. žiaci kontrolujú odseky a časti textov, kreslia symboly, triedia a usporadúvajú obrázky a pod.
17. Opakovanie vrátane opakovania formou testu.
18. Testovanie ako forma merania učebných výsledkov žiakov.
19. Zmysluplný (nie mechanický) dril: drilové aktivity vyžadujúce od žiakov výber spomedzi rozličných informácií. Táto aktivita nie je totožná s činnosťou výmeny informácií podľa určenej postupnosti.

Čiastočne riadené, resp. kontrolované techniky

20. Brainstorming
21. Vyrozprávanie príbehov (najmä žiakmi): na základe textov, podrobnejšia súvislá prezentácia príbehu buď učiteľom alebo žiakmi (môže sa prekrývať aj s tzv. motivačnými, uvádzacími technikami alebo prednesom rozprávania, poviedky). Táto aktivita je vhodná aj na udržiavanie pozornosti žiakov, na motiváciu a pod.
22. Otázky a odpovede, vyjadrenia: aktivity vyžadujúce promptné vyjadrenia, voľné odpovede žiakov (napríklad pri kladení otázok informujúci sa nevie, aké má informácie opýtaný).
23. Reťazový dialóg, resp. rozvíjanie dialógu: podľa obrázkov, pohľadníc, mimetizácie a pod.
24. Prenášanie informácií: z jednej formy rečovej činnosti do druhej, napríklad napísanie obsahu vypočutého textu, podľa ústnych inštrukcií dopĺňanie textu alebo diagramu, tabuľky a pod.
25. Výmena informácií: úlohy vyžadujúce dva spôsoby komunikácie, cvičenia na získavanie, zhromažďovanie chýbajúcich informácií, keď jeden alebo ani jeden z účastníkov komunikácie nedisponuje potrebnými infomáciami na zmysluplnú komunikáciu.
26. Prezentácia príbehu alebo vysvetlenie podnetu, stimulu. Táto aktivita sa od rozvíjania dialógu, resp. reťazového dialógu líši v tom, že nevyžaduje iné stimuly.
27. Príprava: učenie sa žiakov, tiché čítanie, samostatná práca s učebnicou, pracovným zošitom, príprava na prednes v dvojiciach, príprava počúvania s porozumením a pod.

Voľné, neriadené, resp. nekontrolované techniky

28. Rolové hry (hranie roly): relatívne samostatná, voľná aktivita. Nie je totožná s rozvíjaním dialógu, resp. s reťazovým dialógom. (Reťazové dialógy v skutočnosti vyžadujú iba minimálnu samostatnú aktivitu žiakov, najmä pri začatí dialógu)
29. Hry: Rozličné formy aktívnych jazykových hier.
30. Riešenie problému.
31. Dramatizácia: plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.
32. Simulácia: simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami.
33. Kompozícia: vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.
34. Pojmové mapy, slovné diagramy a iné zobrazenia vzájomných vzťahov v rámci preberanej slovnej zásoby

Učebné zdroje

Učebné zdroje chápeme ako učebné pomôcky, prostriedky a didaktickú techniku odporúčané vo vyučovacom procese. Sú nositeľom učiva a používajú sa v rôznych priestoroch. Ich súčasťou sú aj moderné technológie vo vzdelávaní. Učebné zdroje predstavujú zdroj významných informácií a prostriedkov na vytváranie zručností a návykov žiakov, cestu ich motivácie, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov, orientácie na ich individuálne záujmy. Vo vyučovaní anglického jazyka sa využívajú:

Učebnica Project English

Pracovný zošit Project English

Metodické príručky

Kazety, CD,

mapy

Odborná literatúra

Cudzojazyčné časopisy a tlač

Slovníky – prekladové a výkladové, elektronické

piesne, básne, rozprávky

Materiálno-technické a didaktické prostriedky:

- CD, kazetový prehrávač
- IKT pomôcky
- školská tabuľa
- nástenné mapy
- flash karty
- DVD filmy podľa výberu učiteľa
- tabuľky
- power point–ové prezentácie
- web stránky
- autentické materiály: inf. letáky, pexesá, obrázky, fotografie
- interaktívna tabuľa

Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodického pokynu č. 22/ 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Anglický jazyk klasifikujeme. Hodnotiť žiaka a následne klasifikovať musíme komplexne, na princípe individuálneho prístupu k osobnosti a hľadať u žiaka iba dobré veci. Snažíme sa pri klasifikácii sledovať a zisťovať prírastok vedomostí. Klasifikáciu môžeme obohatiť aj o slovného hodnotenie, nasledovne:

1. Very good! / Veľmi dobré.
2. Good! / Dobré.
3. Good but you could do better! Dobré, ale môže to byť lepšie.
4. Try harder you can do it! Usiluj sa viac.

Taktiež je potrebné rozvíjať u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.
Pri hodnotení a klasifikácii žiaka sa posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.
Hodnotíme a klasifikujeme:
- komunikačné zručnosti v jazyku (v potrebnej miere)
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

Stupnica hodnotenia pri kombinácii percentuálneho hodnotenia a klasifikácie známkou:

100-90% známka 1
89-75% známka 2
74-50% známka 3
49-30% známka 4
29-0% známka 5

Spôsoby hodnotenia:

Hodnotenie učiteľom: ústnou formou alebo **písomnou formou**: ich cieľom je ohodnotiť vedomosti žiaka a jeho spôsobilosti, pomáhať učiteľom aj žiakom monitorovať pokrok žiaka v učení. Forma a obsah hodnotenia by mali reflektovať skúsenosti detí z vyučovania (typy úloh sú žiakom známe z vyučovacieho procesu).

Hodnotenie spolužiakmi: má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všímať si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, pretože žiaci sa učia rešpektovať jeden druhého.

Sebahodnotenie: rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: portfólio, dotazníky, rozhovory s učiteľom a denníky. Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty, výsledky testov a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

Kritériá hodnotenia žiaka

Pri hodnotení výkonu žiaka v anglickom jazyku sledujeme najmä úroveň jeho rečových zručností t.j.

- počúvanie s porozumením
- čítanie s porozumením
- hovorenie
- písanie

Pri hodnotení berieme do úvahy:

- do akej miery je žiak schopný realizovať komunikáciu v cudzom jazyku,
- do akej miery lexikálne a gramatické chyby narušujú zrozumiteľnosť a dorozumievanie,
- hľadisko jazykovej správnosti pri používaní bežnej slovnej zásoby a frekventovaných gramatických štruktúr,
- hľadisko štylistickej adekvátnosti – formálnosť a neformálnosť vyjadrovania s ohľadom na situáciu prejavu,
- rýchlosť prejavu a pohotovosť reakcie s prihliadnutím na individuálne rozdiely medzi žiakmi,
- rozsah slovnej zásoby žiaka a jej využitie prostredníctvom gramatických štruktúr.

Hodnotenie ústnej odpovede :

Pri hodnotení ústnej odpovede by sme mali hovoriť o škále akceptovateľnosti a komunikatívnej efektívnosti odpovede. Kritériom by mala byť zrozumiteľnosť. Ak je odpoveď dobrá i napriek gramatickým chybám, žiak spracoval informáciu a zaslúži si za ňu istý kredit.

Pri ústnej odpovedi hodnotíme:

- hranie úloh – dialóg
- opis obrázka
- reprodukcia textu

V písomnom prejave hodnotíme:

- spracovanie úlohy – obsah
- presnosť a vhodnosť gramatických štruktúr
- lexikálnu stránky písomného prejavu
- štylistickú stránku písomného prejavu
- kompozíciu